

HAMMARÖ. Matilda Jonasson blev en av många att vända en destruktiv trend

Från apatisk till fast an

VÄNDNING. Sedan flera år tillbaka låg Matilda Jonasson hemma och stirrade i taket. Kraftigt medicinerad. Då hittade hennes mamma EU-projektet Värmlands Framtid.

Inte ens tre månader senare fick hon ett jobb, där hon fortfarande arbetar kvar.

– För första gången fick jag lära mig tro på mig själv, säger 22-åringen.

Vi träffas på Rölovägen i Skoghall, i en av de lokaler där Hammarö kommun 2015 drog igång den då tämligen okonventionella verksamheten. För första gången vände man sig till de som inte överhuvudtaget dyker upp i statistiken: unga mellan 15 och 30 år som aldrig tagit sig ut i yrkeslivet, studier eller annan aktivitet. De "hopplösa fallen", om man ska uttrycka sig slarvigt.

Det skulle nämligen snabbt visa sig att hopp, det fanns det gott om.

Minns inte mötet

– När jag kom in, det var 2016, så var jag verkligen desperat. Eller om vi ska vara helt ärliga var jag helt borta, jag var så tungt medicinerad att jag minns inte ens första mötet, berättar Matilda Jonasson.

Hon ger ett stadigt och säkert intryck, men pratar eftertänksamt och väljer sina ord. Från tredje klass började hennes bekymmer. Exakt vad det handlade om är hon fortfarande oklar över, men i perioder orkade hon inte gå till skolan. Psykiatrins lösningar blev framför allt medicin.

Efter avklarad grundskola, som hon fixade med minsta marginal, blev det värre.

– Jag började på gymnasiet, men det gick inte länge. Jag gick som i en dimma, och på slutet låg jag bokstavligen i sängen och tittade upp i taket.

Blev lyssnad på

Räddningen blev hennes mamma, som aldrig slutat kämpa för bättre lösningar. Hon hittade projektet, och där hände saker snabbt. Nyckeln: att verkligen bli lyssnad på. I stället för von oben-beslut om åtgärder fick Matilda ta den tid hon behövde för att själv formulera vad hon ville. Efter sex veckor (!) fick hon en praktikplats på en livsmedelsbutik.

– Det var fantastiskt: för första gången kände jag mig

behövd, att jag gjorde nåt meningsfullt, att jag bidrog. Och hela tiden hade jag personalen här att falla tillbaka på, även senare efter att praktikperioden var slut och jag fick jobbet i en butik på Bergvik. Det kändes tryggt att kunna prata med dem de dagar man tvivlade.

1155 unga fick stöd

Matilda Jonasson blev en av drygt ett 50-tal på Hammarö och 1155 totalt i Värmland att få dra fördel av de 47 miljoner kronorna från Europeiska socialfonden. Värmlands Framtid har dessutom kompletterats med tre andra närbesläktade projekt: Värmlands Unga, Värmlands Nya och Värmland Tillsammans (varav de två sistnämnda fortfarande pågår).

Huvudman för projekten har varit Karlstads kommun, men de allra flesta kommunerna i länet har deltagit. Och dessutom fortsatt efter projekttidens slut.

Anna Carin Wallin Bowen, Niklas Mitander och Klas Ottosson är några av de ansvariga i Hammarö, och de är själva häpnad över resultaten:

– Ja, det var otroligt att se förändringarna. I vissa fall gick det snabbt, i vissa fall tog det längre tid, men alla växte enormt. 23 deltagare gick från att vara helt beroende av försörjningsstöd till egen försörjning, till exempel, säger Anna Carin Bowen.

Jobbade uppsökande

Klas Ottosson menar att Myndighetssverige har både en styrka och en svaghet: man fokuserar hårt på sitt eget område, utför ofta de uppgifterna väl, men allt som går utöver det blir lidande. För människor som halkat efter, som har behov av flera olika instansers stöd, blir det besvärligt.

– Här kunde vi till exempel jobba uppsökande, inte förlita oss på att Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan eller kom-

Lyckat. Det blir ett kärt återseende när Matilda Jonasson ett par år efter sin tid i Värmlands Framtid återvänder till kontoret

munen skulle slussa hit deltagare. Det kunde vara via föräldrar, kompisars kompisar och så vidare. Det gjorde att vi nådde många fler som verkligen behövde hjälpen och stödet.

Jennie Fröling och Pia Andersson, projektkoordinatorer för "Projektparaplyet" i Karlstad, konstaterar att den här sortens oprövade satsningar hade varit svåra att genomföra utan EU-stödet.

Ringar på vattnet

– 47 miljoner kronor som vi fick till Värmlands Framtid

är väldigt mycket pengar, särskilt när resultaten i andra änden är svåra att mäta i siffror. Men efteråt kan vi se hur otroligt många som gått stärkt ut detta, och att det dessutom gett ringar på vattnet. I tolv värmländska kommuner jobbar man numera på det här sättet även efter projekttidens slut.

KENT SJÖGREN

054-17 55 21
 kent.sjogren@vf.se

EU-bidrag

Totalt har drygt 800 miljoner fördelats till olika projekt via de tre största strukturfonderna under programperioden 2015-2018. Några exempel:

- Bredbandsutbyggnad: totalt cirka 100 miljoner kronor.
- Värmlands Framtid: 47 miljoner.
- Värmland Tillsammans: 39 miljoner.
- Värmlandsmodellen (Filipstads kommun): 22 miljoner.
- Värmlands Unga: 19 miljoner.
- Miljödriven tillväxt: 12,3 miljoner.
- Digital Well (Compare): 10 miljoner.
- Hållbart resande i ett växande Värmland: 9,3 miljoner.
- Forskningsmiljö för hållbar skogsbaserad bioekonomi: 8,8 miljoner.

Källa: Region Värmland